

Sygn. akt I A Ca 745/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bogdan Wysocki

Sędziowie: SA Jan Futro (spr.),

SO Tomasz Chojnacki

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa W. P.

przeciwko (...) SA z siedzibą w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 1 kwietnia 2014 r.

sygn. akt XIV C 853/12

1. odrzuca apelację w części w jakiej powód domaga się zasądzenia odsetek od odsetek;
2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i zasądza od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 80 000 zł za okres od 3 marca 2012 r do dnia 31 marca 2014 r.;
3. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) 1 079 zł tytułem opłaty od apelacji od której zwolniony był powód
4. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 1 800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Tomasz Chojnacki Bogdan Wysocki Jan Futro

Sygn. akt I A Ca 745/14

UZASADNIENIE

Powód W. P. w pozwie wniesionym w dniu 6 sierpnia 2012 r. skierowanym przeciwko (...) SA z siedzibą w S. wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 100 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 marca 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznał w związku ze śmiercią jego żony L. P..

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 80 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części.

Orzekając o kosztach postępowania zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 170,20 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nakazał ściągnąć tytułem kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) z roszczenia zasądzonego na rzecz powoda kwotę 1 137,50 zł, a od pozwanego kwotę 4 550,20 zł.

Od wyroku tego apelację wniósł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia, od dnia 3 marca 2012 r. do dnia 30 marca 2014 r. oraz w zakresie orzeczenia o kosztach procesu. Zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 481 k.c. oraz przez niezastosowanie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i w konsekwencji przyjęcie, że powodowi należą odsetki od dnia orzekania, a nie od daty 3 marca 2012 r., tj. od dnia zakończenia postępowania likwidacyjnego przez pozwanego.

W konsekwencji powód wniósł o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego odsetek ustawowych od kwoty 80 000 zł od dnia 3 marca 2012 r. do dnia 31 marca 2014 r. w kwocie 21 569,32 zł wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi do dnia zapłaty. Wniósł ponadto o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest w części niedopuszczalna. Powód domagał się zasądzenia kwoty 100 000 zł zadośćuczynienia z odsetkami od dnia 3 marca 2012 r. Nie domagał się – jak to czyni w apelacji – zasądzenia odsetek od odsetek. Z tych też względów oddalenie powództwa nie dotyczy tego żądania. Nie istnieje, zatem w tej części orzeczenie podlegające zaskarżeniu a zatem apelacja w tej części powinna być odrzucona, jako zwrócona przeciwko orzeczeniu nieistniejącemu (postanowienie SN z 2 czerwca 1964 r., I PR 10/63, OSNCP 1965, nr 5, poz. 80).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Sąd Apelacyjny nie przeprowadził postępowania dowodowego a ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji przyjmuje za własne. Powód nie podniósł także żadnego zarzutu naruszenia prawa procesowego.

W przypadku ustalenia odszkodowania na podstawie art. 363 § 2 k.c. zasadą jest ustalenie wysokości szkody według cen z daty ustalenia odszkodowania. Ustalenie jednak terminu początkowego zasądzenia odsetek w przypadku odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego uzależnione jest od okoliczności każdego konkretnego przypadku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 września 2012 r. sygn. akt I A Ca 561/12, Lex 1217737).

Niewątpliwie według art. 481 k.c. odsetki należą się wierzycielowi za samo opóźnienie, choćby nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi; przysługują one przy tym w zasadzie według stopy ustawowej. Tak ujęte odsetki stanowią rekompensatę uszczerbku doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. W odniesieniu do należności pieniężnych można bowiem zawsze przyjąć, że w następstwie opóźnienia wierzyciel doznaje uszczerbku w postaci utraty procentu, na jaki mógłby ulokować otrzymaną w terminie sumę. To niejako ryczałtowo i oparte na uproszczonych zasadach wyrównanie typowego uszczerbku wynikłego z nieotrzymania świadczenia pieniężnego w terminie - jakim jest przyznanie odsetek za opóźnienie - stanowi rekompensatę minimalną. W razie bowiem zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać nadto naprawienia szkody na zasadach ogólnych (zob. "Uzasadnienie projektu kodeksu zobowiązań" w opracowaniu głównego referenta projektu prof. Romana Longchamps de Berier, Warszawa 1934, s. 370 i nast.). Innymi słowy, odszkodowanie w rozmiarze, w jakim ono należy

się wierzycielowi w dniu, w którym dłużnik ma je zapłacić, powinno być oprocentowane od tego dnia. Wobec dynamicznego charakteru szkody, wysokość odszkodowania w określonych odcinkach czasu może być jednak różna, a początek opóźnienia, co do poszczególnych kwot odszkodowania przypadać na inne daty. Zasadne jest stanowisko skarżącego, że pozwany, jako ubezpieczyciel, co do zasady obowiązany jest do zapłaty świadczenia pieniężnego tytułem zadośćuczynienia w terminie określonym w art. 817 § 1 i 2 k.c. oraz art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 392), to jest w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, a gdy wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności pozwanego albo wysokości świadczenia w tym terminie nie jest możliwe, świadczenie powinno być spełnione w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba, że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. Nie ulega żadnej wątpliwości, że pozwany nie spełniając świadczenia we wskazanym terminie popadł w opóźnienie.

Prawdą jest, że wskazany wyżej obowiązek pozwanego ogranicza się jedynie do rozmiarów wymagalnego wówczas świadczenia, w tym przypadku zadośćuczynienia należnego w momencie wezwania. Innymi słowy zasądzenie odsetek od kwoty 80 000 zł od dnia 3 marca 2012 r. do dnia 31 marca 2014 r. byłoby – z uwagi na opóźnienie pozwanego – niewątpliwie zasadne, gdyby Sąd Okręgowy ustalił, że wymagalne we wskazanej dacie, należne od pozwanego świadczenie kształtowało się, co najmniej w tej wysokości.

Sąd I instancji wydając wyrok wskazał, że ustalając rozmiar krzywdy doznanej przez powoda wziął pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, również te, które zaistniały po zgłoszeniu roszczenia przez powoda pozwanemu a w szczególności przy orzekaniu uwzględnił okoliczność wzrostu do tego dnia cen i wynagrodzeń a zasądzając zadośćuczynienie czynił to mając na uwadze stan z tego dnia.

Poglądu tego jednak nie uzasadnił wskazując na jakiegokolwiek konkretne fakty mogące świadczyć o tym, że należna w dacie popadnięcia przez pozwanego w opóźnienie wysokość zadośćuczynienia byłaby niższa niż w chwili orzekania. Nie bez znaczenia pozostaje tu okoliczność, że między tymi dwoma zdarzeniami upłynęły zaledwie dwa lata a powszechnie wiadomym jest, że w okresie tym nie nastąpiły żadne istotne zmiany zarówno w sferze wynagrodzeń jak i kosztów utrzymania.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie powołanych wyżej przepisów i art. 386 § 1 k.p.c. k.p.c. orzekł w punkcie 2 wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z treścią przepisu art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 z późn. zm.) oraz art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Tomasz Chojnacki Bogdan Wysocki Jan Futro